

Oplegvel Collegebesluit

Portefeuille C. van Velzen
Auteur Dhr. P.C. de Kruijf
Telefoon 5113045 E-mail: pdekruijf@haarlem.nl
CS/CC Reg.nr. 2010/68609
GEEN bijlagen kopiëren
B & W-vergadering van 6 april 2010

Onderwerp

Richtlijnenbrief begroting 2011-2015

DOEL: Besluiten

Het college is het bevoegde orgaan om de begroting voor te bereiden binnen de uitgangspunten van de vastgestelde P&C-kalender 2010. Hiertoe dienen tijdig de begrotingsuitgangspunten te worden vastgesteld

B&W

1. Het college stemt in met de in de uitgangspuntenbrief gehanteerde percentages en aantallen en verklaart deze van toepassing voor de begroting 2011-2015
2. Het besluit heeft geen financiële consequenties
3. De betrokkenen ontvangen daags na besluitvorming informatie over dit besluit
4. Het college stuurt de uitgangspuntenbrief ter informatie aan de commissie Bestuur

Collegebesluit

Onderwerp: Richtlijnenbrief begroting 2011-2015

Reg. Nummer: 2010/68609

1. Inleiding

Jaarlijks stelt het college ten behoeve van de begroting van het volgende jaar een zogenaamde uitgangspuntenbrief op. Deze brief is gebaseerd op eerdere besluiten van de raad en betreft met name een technisch-financiële uitwerking op basis waarvan het opstellen van de begroting kan plaatsvinden. Het gaat met name om de te hanteren stijgingspercentages voor de personele en materiële lasten. Bij de raming van deze percentages is gebruik gemaakt van cijfermateriaal van het Centraal Economisch Plan van maart jl., aangevuld met eigen inschattingen.

Voor twee specifieke uitgangspunten uit deze brief vragen wij uw aandacht:

- Wij zullen de salarisraming-normeren op basis van de toegestane formatie (fte's en schaalniveau) en inschaling in de 9e periodiek;
- Evenals voor 2010 staan wij in principe géén materiele uitgavenstijging toe. Een compensatie tot maximaal 1,5% is mogelijk voor die gevallen waarbij aangetoond kan worden dat een verhoging van het betreffende budget strikt noodzakelijk is.

2. Besluitpunten college

1. Het college stemt in met de in de uitgangspuntenbrief gehanteerde percentages en aantallen en verklaart deze van toepassing voor de begroting 2011-2015
2. Het besluit heeft geen financiële consequenties
3. De betrokkenen ontvangen daags na besluitvorming informatie over dit besluit
4. Het college stuurt de uitgangspuntenbrief ter informatie aan de commissie Bestuur

3. Beoogd resultaat

Voor het zomerreces duidelijkheid verkrijgen over het meerjarenbeeld zodat tijdig eventueel benodigde aanvullende voorstellen maatregelen kunnen worden voorbereid om te komen tot een sluitende begroting 2011-2015.

4. Argumenten

Zie afzonderlijk bijgevoegde richtlijnenbrief

5. Kanttekeningen

Indien blijkt dat cijfers en percentages substantieel gaan afwijken van deze uitgangspunten, kan dit later in de begroting nog gecorrigeerd worden door hiervoor stelposten te ramen

6. Uitvoering

De uitgangspunten en de gehanteerde cijfers en percentages worden toegepast in de begroting 2011-2015

7. Bijlagen

De richtlijnenbrief 2011-2015

Het college van burgemeester en wethouders

de secretaris

de burgemeester

Concerncontrol

Aan Het College van Burgemeester en wethouders

Van Dhr. P.C. de Kruijf
Sector/Afdeling CS/CC

Doorkiesnummer 023-5113045
E-mail pdekruifj@haarlem.nl
Datum 6 april 2010
Onderwerp Richtlijnenbrief begroting 2011-2015

Geachte college,

1. Inleiding

Hierbij ontvangt u de richtlijnen en de procedure voor het samenstellen van de programmabegroting 2011 en de productenraming / werkbegroting 2011. Deze richtlijnenbrief is een nadere uitwerking van de vastgestelde p&c-kalender 2010.

De planning is erop gericht om vóór het zomerreces duidelijkheid te verkrijgen over het meerjarenbeeld, zodat tijdig eventueel benodigde maatregelen kunnen worden genomen voor het realiseren van een sluitende begroting 2011 en meerjarenraming 2012-2015.

2. Begrotingsproces

De totstandkoming van de programmabegroting gebeurt zowel top-down als bottom-up.

De programmabegroting wordt opgesteld binnen de eerder vastgelegde beleidsmatige en financiële kaders. In deze top-down-benadering is de kadernota 2010 het startpunt voor de begroting.

De kaders van de begroting 2011 worden gevormd door:

- het nieuwe coalitieakkoord 2010 – 2014 en de voorgenomen bezuinigingen;
- het door de raad vastgestelde beleid bij de vaststelling van de programmabegroting 2010;
- de door de raad vastgestelde beleidswijzigingen na vaststelling van de programmabegroting 2010;
- de meest recente informatie over de algemene uitkering;

- de inventarisatie van de meerjarige ontwikkeling van het aantal inwoners, woningvoorraad en bedrijvensvoorraad (april);
- de verwachte loon- en prijsontwikkeling voor 2011-2015;
- de bestaande meerjarenraming;
- investeringsplan 2010-2015;
- strategisch budgetteren;
- het uitgebrachte advies omtrent ombuigingen vanaf 2012;

Vanuit de keuzes die de gemeenteraad bij de kadernota maakt, worden de programma's en beleidsvelden van de programmabegroting 2011-2015 samengesteld, waarna het een taak van het college, de directie en de afdelingsmanagers is om de keuzes die de raad in de kadernota heeft gemaakt door te vertalen naar productniveau en de daar onderliggende budgetten.

Voor de going-concernwerkzaamheden geldt een bottom-up-benadering. Bij deze benadering ligt het startpunt bij de budgetten van de afdelingen en maakt elke afdeling een inschatting van de uit te voeren taken en de daarmee gepaard gaande kosten en opbrengsten. Bij het opstellen van deze ramingen wordt uitgegaan van deze richtlijnenbrief en wordt de budgetuitputting in voorgaande jaren betrokken. Bij het bepalen van de benodigde budgetten zal er regelmatig overleg zijn tussen de budgethouders en de controller van de desbetreffende hoofdafdeling. Indien er verschillen van inzicht bestaan zullen deze ter besluitvorming aan de directie worden voorgelegd.

In *bijlage 1* is een planning opgenomen voor het samenstellen van de begroting 2011-2015. In die planning is per onderdeel aangegeven wanneer dat gereed moet zijn en wie voor dat onderdeel verantwoordelijk is. De planning is erop gericht om de productraming c.q. werkbegroting voor eind juli 2010 ambtelijk af te ronden en in augustus door het college te laten vaststellen. Deze productraming c.q. werkbegroting zal vervolgens worden gebruikt voor het opstellen van de programmabegroting, die in september 2010 door het college zal worden vastgesteld en in november door de gemeenteraad.

Fase	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sept	Okt	Nov
Vorbereidende fase	→								
Investeringsplan	→								
Opstellen productenraming <u>Centraal</u>		→							
- Staat van formatie en salarissen									
- Staat van vaste geldleningen									
- Staat van vaste activa									
- Renteomslag berekening									
- Ramingen OPH									
- Subsidie bijlage									
- Staat van reserves en voorzieningen									
<u>Budgethouders</u>				→					
- Exploitatiebudgetten									
- P&C gesprekken									
- Opstellen programmabegroting									

3. Informatiewaarde programmabegroting

Voor de komende begroting staat op de agenda het verder aanscherpen van meetbare doelen en effecten (op basis van de doelenboom) weer te geven in effectindicatoren en de uniformiteit (gelijk abstractieniveau en bestuurlijke relevantie) van de programmateksten. Een ontwikkelpunt hierin is – in overleg met het nieuwe college en de nieuwe raad – invullen van het begrip ‘topindicatoren’. Via de bestuursrapportages en het jaarverslag wordt via verkeerslichten de realisatie getoond.

In onderstaande tabel worden de programmacoördinatoren genoemd, die binnen de hoofdafdelingen verantwoordelijk zijn voor een tijdige en kwalitatief goede aanlevering van de programmateksten.

Overzicht programmacoördinatoren voor Programmabegroting 2011-2015

Programma	Programmacoördinator	Met medewerking van o.a.	Controller (CS)
1. Burger en Bestuur	1.1 en 1.2 Wouter Stigter (CS) 1.3 Paul Jongkees (DV)	1.2 Karin Meulenbelt (WZ) 1.3 Maaïke Abels (DV)	Cindy Lensen en Hans Rooijers (1.1 en 1.2) en Sandra Hamersma (1.3)
2. Veiligheid, Vergunningen en Handhaving	2.1 en 2.2 Maaïke Patist (VVH) 2.3 Daniëlle de Boo (VVH)		Ivo Evers
3. Zorgzame Samenleving	Juul Angenent (STZ)	Jan Willem Duker (STZ) Elise van der Mede (STZ) Denise Boon, w.b.	Patrick Spigt

Programma	Programmacoördinator	Met medewerking van o.a.	Controller (CS)
		WMO (DV)	
<i>4. Maatschappelijke Ontwikkeling</i>	Tonny Lepeltak (STZ)	Chantal van Liefland (STZ)	Patrick Spigt
<i>5. Wonen, Wijken en Stedelijke Ontwikkeling</i>	Hans van der Straaten (STZ)	Ton van Schie (STZ) 5.1 Karin Meulenbelt (WZ) Jan Fontein (STZ)	Patrick Spigt
<i>6. Economie, Cultuur, Toerisme en Recreatie</i>	Steeff de Looze (STZ)	Patrick Vlegels / Jorien Kaper (STZ)	Patrick Spigt
<i>7. Werk en Inkomen</i>	Piet Haker (SZW)	Wim Bisschops (SZW)	Peter van Osnabrugge
<i>8. Bereikbaarheid en mobiliteit</i>	Frans Noordberger (WZ)	Ron Apeldoorn (WZ) Rob Koning (WZ)	Nico Kluwen
<i>9. Kwaliteit Fysieke Leefomgeving</i>	Frans Noordberger (WZ)	9.1 Peter Onel (STZ) 9.2 - 9.5 Ron Apeldoorn (WZ) 9.2 - 9.5 Rob Koning (WZ)	Patrick Spigt (9.1), Nico Kluwen (9.2 tot en met 9.5)
<i>10. Financiën/algemene dekkingsmiddelen</i>	Sandra Hamersma (CS)	Peter de Kruijf (CS)	Cindy Lensen

* Overall-coördinatie van de programma's van Stadszaken: Annemiek Visser.

4. De begrotingsuitgangspunten

Onderstaande uitgangspunten zijn kaderstellend voor het opstellen van de begroting 2011-2015.

4.1 Algemeen

Ten behoeve van de meerjarenbegroting is – in de kadernota 2009 - als uitgangspunt vastgelegd dat voor zowel de baten als de lasten in de meerjarenbegroting (2012-2015) het loon- en prijspeil van 2011 wordt gehanteerd (meerjarenraming in constante prijzen).

4.2 Uitgangspunten begroting 2011

De uitgangspunten worden ontleend aan de prognoses van het Centraal Planbureau. (CPB). Het CPB brengt jaarlijks in maart het zogenaamde Centraal Economisch Plan (CEP) uit. De kerngegevens voor 2011 zijn ontleend aan het op 16 maart 2010 uitgebrachte CEP 2010.

Omschrijving	Uitgangspunten 2011	Uitgangspunten 2010
Loonontwikkelingen (incl. sociale lasten)	0,50%	0%
Materiële uitgavenstijging (incl. investeringen) ¹	1,50%	1%
Subsidies onder de € 45.000	0%	0%
Subsidies boven de € 45.000	0,80% ²	0,30%
Lange rente nieuwe leningen	4,25%	3,75%
Rente-omslag	5%	5%
Belastingen en overige eigen inkomsten	1,50%	0%
Specifieke uitgangspunten voor grondexploitatie (MPG)³		
Stijging kostencomponent (mix loon uitbestedings-en bouwkosten)	3%	3%
Rente-omslag	5%	5%
Baten	2%	2%

Met ingang van het begrotingsjaar 2011 wordt geen afzonderlijke rekening-courant rente meer toegerekend voor de grondexploitaties. Daarmee wordt de berekening gelijk getrokken aan de wijze waarop de rente wordt toegerekend aan de overige activa.

4.3 Geraamde ombuigingen

In dit onderdeel worden de al eerder door de raad vastgestelde ombuigingen, die nog moeten worden gerealiseerd, uitgewerkt.

Formatie

Iedere hoofdafdeling wordt gebudgetteerd voor de toegestane formatie. Het management van de hoofdafdeling heeft de opdracht om daar waar afgesproken, de toegestane formatie in de afgesproken fasering af te bouwen naar de streefformatie. In **bijlage 4** is deze taakstelling weergegeven. In dat overzicht is rekening gehouden met alle terzake doende besluiten (peildatum 1-3-2010).

In de salarisberekening dient ook rekening te worden gehouden met tijdelijk toegekende formatie en formatiemutaties die voortvloeien uit taakmutaties. De vastgestelde formatiemutaties die hieruit voortvloeien zijn opgenomen in **bijlage 3⁴**.

Materiële budgetten

Naast de ombuigingen op de personele formatie dienen nog overige ombuigingstaakstellingen gerealiseerd te worden. Deze overige ombuigingen zijn opgenomen in **bijlage 2**.

¹ Compensatie wordt uitsluitend toegepast als de noodzaak door de budgethouder kan worden aangetoond

² Berekening is als volgt: lonen 0,5% x 0,7 en materieel 1,5% x 0,3%

³ De uitgangspunten voor grondexploitaties worden bepaald voor projecten met een zeer lange doorlooptijd. De percentages gelden voor een 10-jaarsgemiddelde.

⁴ Deze bijlage zal voor verzending aan de hoofdafdelingen geactualiseerd worden naar aanleiding van de P&C gesprekken en recente B&W nota's.

Nieuwe ombuigingen

Als gevolg van de economische crisis is de rijksoverheid genoodzaakt omvangrijke bezuinigingsmaatregelen te treffen. Het Rijk zal naar verwachting in de tweede helft van 2010 besluiten nemen over zowel de omvang als de aard van de kortingen en bezuinigingen, die betrekking zullen hebben op de jaren vanaf 2012.

Het college heeft daarom in oktober 2009 besloten om, bij wijze van verkenning, te inventariseren welke de Haarlemse mogelijkheden er zijn voor ombuigingen en inkomstenverhogingen. In dit stadium is gekozen voor een globale inventarisatie, waarbij de in 2004 gemaakte taakinventarisatie gebruikt is.

Het resultaat van de inventarisatie is in de vorm van een brief als overdrachtdossier aangereikt met het advies de inventarisatie mee te nemen bij de coalitievorming. Bij tijdige vorming van een coalitie kunnen de door de coalitie gekozen mogelijkheden worden verwerkt in de kadernota, waarmee de kaders worden vastgesteld voor de begroting 2011-2015.

In schema

Januari	Presentatie aan de raad
Maart – april	Coalitievorming
Mei – Juni	Verwerken voorstellen coalitie in kadernota
Juni – September	Uitwerken in begroting 2011-2015

4.4 Lonen en salarissen

De salarissen worden centraal berekend en verwerkt in de begroting 2011. Elke hoofdafdeling ontvangt een uitdraai uit het salarissysteem.

De salarisberekening gebeurt normatief. Dat wil zeggen op basis van de toegestane formatie en een gemiddelde van de 9de periodiek van de functionele schaal (iedere schaal kent 11 periodieken), aangevuld met eventuele toegekende toeslagen.

Wij streven er naar om in een aantal jaren toe te groeien naar een situatie waarin deze normstelling wordt ingevuld. Uit een vergelijking met landelijke cijfers blijkt dat de inschaling in Haarlem tamelijk hoog is.

Zoals ieder jaar dient er voor de begroting een opslagpercentage voor de berekening van salarissen en sociale lasten te worden vastgesteld. Dit percentage is als regel gebaseerd op de laatst vastgestelde CAO. Op het moment van het formuleren van deze richtlijnen waren de CAO-onderhandelingen nog niet afgerond. De werkgevers willen voor 2010 en 2011 de nullijn volgen en de bonden vragen om een loonsverhoging van 1,5% per 1-6-2009. Als uitgangspunt is voor 2010 een loonkostenstijging geraamd van 0% en voor 2011 ramen we een stijging van 0,5%.

4.5 Externe inhuur

Vanwege financiële en organisatorische belangen moet de sturing op inhuur worden versterkt. Om tot een vermindering van inhuur te komen en de sturing op inhuur te verbeteren zijn door de directie inmiddels al onderzoeksopdrachten uitgezet. De

uitkomsten van die onderzoeken kunnen leiden tot nadere afspraken in 2011 e.v. over de beschikbare budgetten voor inhuur, de beleidskaders omtrent inhuur en de wijze van verantwoording voor wat betreft de doelmatigheid, rechtmatigheid en de doeltreffendheid.

4.6 Materiële uitgaven

De materiële kostencompensatie die bij de uitgangspunten worden gehanteerd zijn voorlopig en worden ontleend aan het Centraal Economisch Plan dat medio maart is uitgebracht. Het percentage bedraagt voor 2011 1,5%.

Uitgangspunt is dat er geen automatische compensatie wordt toegekend, maar dat een compensatie uitsluitend plaatsvindt voor die gevallen waarbij de budgethouder kan aantonen dat een verhoging noodzakelijk is.

Bij de aanbidding van de begroting kan een correctie worden aangebracht als uit de Macro Economische Verkenningen (medio september) blijkt dat percentages voor loon-of prijsontwikkelingen afwijken. Als het percentage lager is dan nu geraamd zullen de materiele budgetten daar op worden aangepast.

Hierbij dient het volgende in acht te worden genomen:

1. De ramingen moeten gebaseerd zijn op vastgesteld beleid;
2. Afwijkingen van het bestaande meerjarenbeleid moeten goed onderbouwd worden en worden afzonderlijk voorgelegd aan het college.
3. De ombuigingstaakstelling zoals vastgesteld moeten in zijn geheel worden gerealiseerd en verwerkt in de ramingen
4. Budgetten voor niet jaarlijks terugkerende of incidentele activiteiten moeten worden toegelicht en (zoveel mogelijk kwantitatief) worden onderbouwd.
5. De budgettering van bestaande activiteiten moet zoveel mogelijk gebaseerd zijn op de werkelijke cijfers uit de jaarrekening 2008 en 2009. Een stijging ten opzichte van de begroting 2010 (of de meerjarenramingen 2010-2014) is in principe niet toegestaan.
6. Er mag standaard geen opslag voor inflatie worden gebudgetteerd.
7. Alle budgetten moeten zoveel mogelijk worden gespecificeerd. Hierbij wordt speciale aandacht gevraagd voor het gebruiken van de juiste kostensoorten en kostencodes (extern personeel, uitbesteed werk, inkomensoverdrachten e.d.).

De gemeente Haarlem heeft een taakstellende bezuiniging op inkoop van € 1.039.000. Deze inkoopstaakstelling kan alleen worden gerealiseerd met medewerking van iedere budgethouder.

4.7 Investeringsramingen

Het prijspeil van de investeringsramingen in het IP 2010-2015 is geactualiseerd. Op basis van de meest recente ramingen van het Centraal Planbureau (CPB) van maart 2010 bedraagt het inflatiepercentage 1,5% van de bruto overheidsinvesteringen voor de jaren 2010 en 2011.

4.8 Strategisch budgetteren

In de Begroting 2010 is van bepaalde materiële budgetten 15% apart gezet op een stelpost. In totaal is € 8,8 miljoen apart gezet. De resterende budgetten zijn de zogenaamde werkbudgetten. De budgethouders trachten in 2010 met de werkbudgetten uit te komen. Indien het niet lukt om binnen een werkbudget te blijven, kan de budgethouder een verzoek indienen om budget over te hevelen van een stelpost naar een werkbudget. Een dergelijk verzoek wordt door concerncontrol getoetst aan de volgende criteria:

- Een uitgave dient onvermijdbaar te zijn. Dat wil zeggen dat de doelstelling van het betreffende product zonder de voorgestelde uitgave niet kan worden gerealiseerd;
- Een uitgave kan niet worden uitgesteld naar een volgend jaar;
- De prestatie bij de aan te gane verplichting wordt in het lopende jaar geleverd.

Voorstellen om budget over te hevelen van een stelpost naar een werkbudget die aan deze criteria voldoen, worden ter informatie aan het MT voorgelegd. Indien er discussie bestaat over een overheveling wordt deze ter besluitvorming aan het MT voorgelegd.

Concreet voor 2011

Bij het opstellen van de Begroting 2011, medio 2010, is nog niet duidelijk wat het resultaat van strategisch budgetteren in 2010 is. Er zullen dan nog weinig stelposten omgezet zijn naar budgetten. Dat betekent dat dan ook in de begroting 2011 de bestaande stelposten voor strategisch budgetteren worden gehandhaafd. Alleen als bij het opstellen van de Begroting 2011 al besloten is om de stelpost structureel toe te voegen aan een werkbudget, wordt een budget niet langer meegenomen in de systematiek van strategisch budgetteren.

4.9 Subsidies

Hierbij hanteren wij de volgende uitgangspunten.

- Voor subsidies beneden de € 45.000 wordt voor 2011, gelet op de ombuigingstaakstelling, geen kostencompensatie toegekend.
- Bij subsidies en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen boven de € 45.000 wordt gebruik gemaakt van een gewogen percentage. Bij het bepalen van het uiteindelijke percentage vindt een weging plaats waarbij de loonsverhoging voor 70% meetelt en de materiële lastenstijging voor 30%. Analoog aan de geschatte uitkomst van de CAO voor gemeente ambtenaren gaan wij voor 2010 in totaal uit van een loonsverhoging met 0,5%. Voor de materiële kostencompensatie wordt uitgegaan van 1,5%, evenals de eigen organisatie. Het gewogen percentage wordt dan 0,8%. Dit percentage dient te worden toegepast op de begrotingsbedragen voor deze subsidies. Er vindt geen verrekening plaats op basis van de werkelijke materiele of loonkosten.

Wij zullen de gemeenschappelijke regelingen en de meer omvangrijke subsidierelaties van de gemeente Haarlem over bovenstaande informeren (Concerncontrol in overleg met de hoofdafdeling Stadszaken)

De verzelfstandigde organisaties vallen onder het regime van de subsidies.

4.10 Kapitaallasten

De kapitaallasten worden centraal geraamd door de afdeling Financiën van de hoofdafdeling M&S.

In de begroting 2011 worden de kapitaallasten geraamd, die voortvloeien uit:

- a. De tot en met 2009 in de jaarrekening opgenomen investeringsbedragen;
- b. De geraamde investeringen volgens het nieuwe investeringsplan 2010-2015.
- c. De bijkomende budgettaire lasten uit het investeringsplan (zowel positief als negatief) dienen in de analyse afzonderlijk naar voren te komen.

De rentecomponent (het zogenaamde rente-omslagpercentage) voor zowel de rendabele als de onrendabele investeringen bedraagt 5,0%. Het saldo van de kostenplaats treasury wordt ten gunste van de exploitatie geraamd.

4.11 Eigen inkomsten

Voor de belastingen en rechten wordt het inflatiepercentage aangehouden dat gelijk is aan die van de materiele kostencompensatie, door het CEP geraamd op 1,5%. Een uitzondering geldt voor tarieven waarbij kostendekkendheid wordt beoogd. Voor die tarieven dient uit een afzonderlijke berekening te blijken, dat bij het berekende tarief de in de wet vastgelegde limiet die uitgaat van maximaal 100%.

Kostendekking, niet wordt overschreden.

Indien andere dan trendmatige stijgingen worden voorgesteld, dan dienen deze afzonderlijk in de toelichting op de begroting te worden vermeld.

De belastingvoorstellen worden echter pas in december voorafgaand aan het begrotingsjaar vastgesteld. Daarom heeft de raad het college gemachtigd de percentages voor de belastingen (OZB, hondenbelasting, toeristenbelasting en precariobelasting) nog te mogen aanpassen als het inflatiepercentage dat dan bekend is, meer dan 0,5% afwijkt dan waarvan in de voorstellen is uitgegaan. Deze aanpassing vindt mogelijk plaats nadat de begroting door de raad is vastgesteld.

De overige inkomsten uit huren en pachten worden eveneens met 1,5% verhoogd.

4.12 Algemene uitkering

De groei of krimp van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds is normaliter gekoppeld aan het verloop van de netto gecorrigeerde rijksuitgaven⁵. In het zogenaamde aanvullende akkoord tussen het rijk en de VNG van april 2009 zijn afspraken gemaakt over de extra investeringen van het rijk om de economische crisis te beteugelen. Om te voorkomen dat die impuls ook ten goede komt aan het gemeentefonds is afgesproken dat voor de jaren 2009-2011 wordt afgestapt van

⁵ De uitgaven van het rijk aan de rente op staatsschuld, afdrachten aan de EU, uitgaven voor ontwikkelingsuitgaven en het gemeente- en provinciefonds tellen niet mee. De koppeling leidt er in de praktijk toe dat een mutatie van € 1 in de netto gecorrigeerde rijksuitgaven voor € 0,2 doorwerkt in het accres. Daarvan is het Haarlemse aandeel ca. 1%. Dat betekent dat een daling van de netto gecorrigeerde rijksuitgaven met bijvoorbeeld € 100 miljoen zich vertaalt in een daling van het accres met € 20 miljoen en in een lagere uitkering voor Haarlem van € 0,2 miljoen

deze evenredigheidssystematiek. Het accres voor 2010 en 2011 is vastgesteld op € 75 miljoen. Dit accres wordt later niet meer bijgesteld.

Door de recessie dalen rijksbelastinginkomsten en stijgt het rijksbegrotingstekort. Het Rijk verwacht voor 2010 een begrotingstekort van 6% (ca. € 36 mld.). De Europese Unie accepteert echter maximaal 3% tekort. Drie scenario's zijn doorgerekend:

- Bij 3% structurele groei vanaf 2010 zijn geen bezuinigingen nodig. Het tekort komt vanzelf binnen de bandbreedte. Deze groei is niet realistisch.
- Bij 2% economische groei moet het rijk € 18 mld. bezuinigen om het tekort binnen de bandbreedte te brengen. Conform de normeringsystematiek van het gemeentefonds daalt de uitkering aan Haarlem met € 18 mln.
- Bij 1% groei moet € 30 mld. worden bezuinigd. Conform de normeringsystematiek van het gemeentefonds daalt de uitkering aan Haarlem met € 30 mln.

Voorzichtigheidshalve wordt voorgesteld om een economische groei van 1% als uitgangspunt voor de begroting 2011 te kiezen.

Het is niet waarschijnlijk dat de economische groei het begrotingstekort van het rijk weer binnen de EMU-normen krijgt. Het centraal Planbureau raamt voor 2010 een economische groei van 1,5% en voor 2011 een groei van 2%. Dat zou betekenen dat de rijksombuigingen tussen het 2^e en 3^e scenario uitkomen. Daarom wordt voorgesteld uit te gaan van een korting op de gemeentefondsuitkering die in 2018 oploopt tot € 24 miljoen, ofwel een korting met € 3,5 miljoen cumulatief per jaar vanaf 2012.

4.13 Onderhoudsnormen

Conform eerder besluitvorming wordt in de kadernota op voorhand geen geld voor areaaluitbreiding geraamd. Bij infrastructurele investeringsvoorstellen zullen ook nadere voorstellen worden gedaan over de budgettaire gevolgen voor de onderhoudsramingen.

4.14 Direct productieve uren

Binnen de door ons gekozen begrotingsystematiek worden de indirecte kosten (piofah-budgetten) geüniformeerd (afdelingskostenplaatsen) en op basis van de direct productieve uren toegerekend. Dit betekent dat u per kostendrager (=product) of in voorkomende gevallen eindkostenplaats (=afdeling) een opgave van de direct productieve uren dient op te stellen.

4.15 Kengetallen

Bij het opstellen van de begroting 2011 gaan we uit van de volgende kengetallen per 1 januari 2011:

Kengetallen	Begroting 2011	Begroting 2010
Aantal inwoners	150.400	150.712
Aantal woonruimten (woningen, wooneenheden en bijz. woongebouwen)	76.500	74.924

Kengetallen	Begroting 2011	Begroting 2010
- waarvan woningen	71.000	69.840
Direct productieve uren per fte	1.350	1.350
Direct productieve uren per fte van de hoofdafdeling stedelijke projecten	1.275	1.275
Direct productieve uren per fte van de bureaus ruimtelijk ontwerp en stedenbouw en planologie van de hoofdafdeling stadszaken	1.275	1.275

Hoogachtend,

Hoofdafdeling concernstaf, afdeling concerncontrol

Bijlagen

1. Planning opstelproces begroting 2011-2015.
2. Overige ombuigingen vanaf 2010.
3. Tijdelijk toegekende formatie.
4. Resterende formatie taakstellingen coalitieakkoord

Bijlage 1: Planning opstelproces begroting 2011-2015

Van	T/m (= uiterlijk)	Omschrijving	Wie, Wat		
			Coördinatie en consolidatie	Opstellen binnen hoofd-afdelingen	Besluitvorming
		OPSTELLEN TIJDSHEMA			
2009					
	dec	Tijdschema begroting 2011-2015 (via P&C-kalender)	CS		
		VOORBEREIDINGEN OPSTELLEN BEGROTING 2011 (tot 31 maart)			
2010					
	Doorlopend	Actueel maken en houden van budgetberekening	CS (Cindy Lensen)		
	Doorlopend	Actueel maken en houden van overzicht toegestane personele formatie	CS (Sandra Hamersma)		
1 maart	4 maart	Opstellen concept uitgangspuntenbrief	CS (Astrid de Groot en Peter de Kruijf)		
	8 maart	Bespreken en vaststellen concept uitgangspunten in de directie	CS		Directie
	10 maart	Uitgangspunten in woensdagoverleg dir/HA			
	16 maart	Bespreken en vaststellen concept uitgangspunten in B&W	CS		B&W
17 maart	26 maart	Verzending aan en bespreken in MT's hoofdafdelingen	CS	Hoofd-afdelingen	
		START VAN OPSTELLEN PRODUCTENRAMINGEN 2011-2015 (tot eind juli 2010)			
3 mei	14 mei	Opstellen staat van formatie en salarissen			
		Actualiseren overzicht toegestane formatie en functieschalen 2011 - 2015 per hoofdafdeling en afdeling	CS (Sandra Hamersma en Marcel v.d. Ark)	M&S/ HRM	
		Bespreken overzicht toegestane formatie en functieschalen 2011 -2015 met directie en hoofdafdeling managers	CS	M&S/ HRM	
		Opstellen overzicht 2011-2015 boventalligen en wachtgelders	CS	M&S/ HRM	
		Vervaardiging staat personeelslasten (aan de hand van geraamde richtlijnen voor CAO-ontwikkelingen e.d)	CS	M&S/ HRM	
		Ramen overige personeelslasten	CS	M&S/ HRM	
	10 mei	Voorlopige vaststelling staat van personeelslasten 2011-2015 en raming boventalligen en overige personeelslasten in directie	CS		Directie
		Bespreken staat van personeelslasten 2011-2015 CS en M&S / HRM		M&S/HRM en CS	

Van	T/m (= uiterlijk)	Omschrijving	Wie, Wat		
			Coördinatie en consolidatie	Opstellen binnen hoofd-afdelingen	Besluitvorming
	10 mei	Salarislasten en overige personeelslasten opnemen in begrotingsraming 2011		M&S/ Fin	
3 mei	14 mei	Staat van vaste geldleningen			
		Opstellen van een liquiditeitsprognose voor de jaren 2011 -2015	CS (Cindy Lensen en Marcel van der Ark)	M&S / Fin	
		Bespreken liquiditeitsprognose 2011-2015 M&S en CS	CS	M&S / Fin en CS	
		Maken van een staat van vaste geldleningen voor 2011		M&S / Fin	
		Bespreken staat van vaste geldleningen M&S en CS	CS	M&S/HRM en CS	
	10 mei	Raming van vaste geldleningen opnemen in begrotingsraming 2011	CS	M&S / Fin	
3 mei	14 mei	Opstellen staat van vaste activa 2011			
		Opstellen begin waarden (boekwaarde 1-1-2011) staat van vaste activa	CS (Peter van Osnabrugge)	M&S/ Fin	
		Toevoegen investeringen uit IP 2010-2015	CS (Peter van Osnabrugge)	M&S / Fin	
		Berekenen afschrijvingen en toegerekende rente aan activa 2010-2015 (en eventueel bijbehorende tegenposten)	CS (Peter van Osnabrugge)	M&S / Fin	
		Afronden staat van vaste activa 2011	CS (Peter van Osnabrugge)	M&S / Fin	
		Opstellen meerjarenstaat activa (voor kapitaallasten MJR)	CS (Peter van Osnabrugge)	M&S / Fin	
		Bespreken uitkomst staat van vaste activa 2011 M&S en CS	CS (Peter van Osnabrugge)	M&S / Fin en CS	
	10 mei	Kapitaallasten opnemen in begrotingsraming 2011	CS (Peter van Osnabrugge)	M&S / Fin	
3 mei	14 mei	Opstellen van renteomslag berekening en kostenplaats rente			
		Bepalen financieringsuitgangspunten (renteomslag, etc.) afgeleid van begrotings-uitgangspunten	CS (Cindy Lensen en Marcel van der Ark)		
		Opstellen renteomslagberekening	CS (Cindy Lensen en Marcel van der Ark)	M&S / Fin	
		Bespreken renteomslag berekening CS en M&S/Fin	CS (Marcel van der Ark)	M&S / Fin	
	21 mei	Renteomslag berekening in begrotingsraming 2011 (uiterlijke datum)	CS (Cindy Lensen en Marcel van der Ark)	M&S / Fin	
3 mei	14 mei	Opstellen en coördineren raming voor nieuwe Stedenbeleid/MOP			
		Coördineren en opstellen ramingen nieuwe Stedenbeleid/MOP 2011-2015	CS (Sandra Hamersma)	Stadszaken	

Van	T/m (= uiterlijk)	Omschrijving	Wie, Wat		
			Coördinatie en consolidatie	Opstellen binnen hoofd-afdelingen	Besluit-vorming
		Bespreken nieuwe Stedenbeleid/MOP raming met directie en hoofdafdeling managers	CS (Sandra Hamersma)	Stadszaken	
	10 mei	Voorlopige vaststellen nieuwe Stedenbeleid/MOP -ramingen door de directie	CS (Sandra Hamersma)	Stadszaken	Directie
	21 mei	Nieuwe Stedenbeleid/MOP ramingen opnemen in begrotingsraming 2011	CS (Sandra Hamersma)	M&S / Fin	
3 mei	14 mei	Opstellen subsidie bijlage			
		Opstellen staat van subsidies 2011 (aan de hand van vastgestelde begrotingsrichtlijnen)	CS (Patrick Spigt)	STZ/Sub.bur	
		Bespreken uitkomst staat van subsidies 2011 SZ/Subsidiebureau en CS	CS (Patrick Spigt)	STZ/sub.bur	
	21 mei	Subsidieramingen opnemen in begrotingsraming 2011	CS (Patrick Spigt)	STZ/sub.bur	
3 mei	16 juli	Opstellen exploitatiebudgetten 2011-2015 (voorzover die niet voortvloeien uit bovenstaande ramingen, zoals salarissen, kapitaallasten en reserves)			
27 april	12 mei	In begrotingsmodule is ingebracht: <ul style="list-style-type: none"> - strategisch budgetteren; - berap 1 (structurele doorwerking) - Kadernota - Mutatie reserves - Indirecte kosten (afdelingskosten) 	CS (Peter de Kruijf)	M&S / Fin	
	12 mei	Begrotingsmodule wordt vrijgegeven voor mutaties door budgethouders	CS (Peter de Kruijf)		
13 mei	28 mei	Invullen formats door managers van de hoofdafdelingen		Hoofdafdelingen	
		Ondersteunen van opstellen ramingen door koppels CS en M&S/ Fin	CS (controllers)	M&S/Fin	
31 mei	18 juni	Opstellen concernramingen door CS	CS (Peter de Kruijf)		
7 juni	18 juni	Beoordelen en toets volledigheid door CS van ingeleverde ramingen (primaire budgetten, sleutels en toelichting)	CS (controllers)		
		Bespreken ingevulde formats met controller met management hoofdafdelingen en analyseren uitkomsten en maken samenvattende rapportage (per hoofdafdeling)	CS (controllers)	Hoofdafdelingen	
21 juni	25 juni	Bespreken rapportages in MT's hoofdafdelingen	CS (controllers)	Hoofdafdelingen	
28 juni	9 juli	Hoofdafdelingen bespreken hun bijdrage voor de begroting 2011 in het 2 ^e P&C-gesprek met directie	CS (controllers)	Hoofdafdelingen	
5 juli	16 juli	Toepassen van kostentoerekening indirecte kosten (van hulpkostenplaatsen en kostenplaatsen naar producten)	CS (Peter de Kruijf)	M&S / Fin	
5 juli	16 juli	Opnemen van exploitatiekosten in begrotingsraming 2011	CS (Peter de Kruijf)	M&S / Fin	

Van	T/m (= uiterlijk)	Omschrijving	Wie, Wat		
			Coördinatie en consolidatie	Opstellen binnen hoofd-afdelingen	Besluit-vorming
17 juni	16 juli	Staat van reserves en voorzieningen			
		Maken van een overzicht per reserve van geraamde toevoegingen en onttrekking voor begroting 2011	CS (Cindy Lensen)		
		Maken van staat van reserves voor 2011	CS (Cindy Lensen)		
	16 juli	Reserves en voorzieningen opnemen in begrotingsraming 2011	CS (Cindy Lensen)	M&S/Fin	
		OPSTELLEN PRODUCTENRAMING (WERKBEGROTING VOOR BUDGETHOUDERS)			
19 juli	23 juli	Op basis van bovenstaande informatie afronden van productenraming	M&S (Peter de Kruijf)	M&S/Fin	
26 juli	30 juli	Opstellen van een notitie voor directie en B&W	CS en M&S/Fin		
	9 aug	Bespreken uitkomst productenraming 2011 met wethouder Financiën	CS en M&S/Fin		
	23 aug	Bespreken uitkomst productenraming 2011 in directie	CS en M&S/Fin		
	24 aug	Bespreken uitkomst productenraming 2011 in B&W	CS en M&S/Fin		B&W
		OPSTELLEN PROGRAMMABEGROTING 2011-2015			
1 dec '09	26 febr	Benoemen en uitwerken doorontwikkeling punten voor de programmabegroting 2011-2015	CS (Astrid en Mascha)		
1 maart	1 april	Maken van een planning voor de programmabegroting 2011	CS (Astrid en Mascha)		
1 april	1 mei	Opstellen format voor programmabegroting	CS (Astrid en Mascha)		
Eind april		Startbijeenkomst programmacoördinatoren	CS (Astrid en Mascha)	Progr.coördinatoren	
1 mei		Uitzetten van formats programmateksten bij programmacoördinatoren hoofdafdelingen	CS (Astrid en Mascha)		
Mei/juni		Per programma bijeenkomst over topindicatoren	CS (Astrid en Mascha)	Progr. coördinatoren, Wouter Stigter, Merijn van der Werff (+ mogelijk afdelingshoofd, senior beleidsmedewerker(s) en controller)	
25 juni	10 juni	Afspraken met V&D en Communicatie	CS (Astrid de Groot)		
	9 aug	Aanleveren programmateksten met effect- en prestatie-indicatoren (versie afgestemd met MT hoofdafdeling, directeur en portefeuillehouder)	CS (Astrid en Mascha)	Progr.coördinatoren	
	21 augustus	Aanleveren kerncijfers, koptekst en paragrafen	CS (Astrid en	Wouter	

Van	T/m (= uiterlijk)	Omschrijving	Wie, Wat		
			Coördinatie en consolidatie	Opstellen binnen hoofd-afdelingen	Besluit-vorming
		(afgestemd met directeur en portefeuillehouder)	Mascha)	Stigter, Merijn van der Werff	
16 aug	3 sept	Maken van alle tabellen voor programmabegroting	CS (Peter en Cindy)		
16 aug	1 sept	Berekening voorlopige belastingtarieven 2011	CS (Peter)	Hoofd-afdelingen	
	30 aug	Bespreking conceptbegroting (op hoofdlijnen) programmabegroting (<i>sigarendoos</i> en programmateksten, kerncijfers, koptekst en paragrafen) in directie	CS		Directie
	31 aug	Eerste bespreking (op hoofdlijnen) programmabegroting (<i>sigarendoos</i> en programmateksten, kerncijfers, koptekst en paragrafen) in B&W	CS		B&W
	1 sept	Begroting (op hoofdlijnen) in woensdagoverleg dir/HA			
15 aug	8 sept	Samenstellen begroting in een oogopslag / persbericht	CS (Astrid, Mascha en Wouter)	Progr.coördinatoren	
	14 sept	Bespreken volledige begroting door college (2)			B&W Reserveren di.middag
	21 sept	Vaststellen begroting door college van B&W (3/reservedatum)	CS		B&W
	23 sept	Raadsleden ontvangen de begroting <i>digitaal</i>			
	30 sept	Raadsleden ontvangen de begroting. Wethouder financiën geeft een presentatie op hoofdlijnen in de gemeenteraad	CS		Raadsleden
	12 okt	Raadsleden dienen begrotingsvragen in	CS		Raadsleden
	21 okt	Luisterzitting	Griffie		Raadsleden
	26 okt	Behandeling in B&W antwoorden op vragen raadsleden	CS		B&W
	26 okt	Verzending antwoorden B&W <i>digitaal</i> naar raadsleden	CS		
	28 okt	Verzending antwoorden B&W (papieren versie) naar raadsleden	CS		
	28 okt	Vaststellen 'behandelrijpheid' begroting door de commissie Bestuur			Commissie
8 nov	11 nov	Raadsbehandeling			Raad
10 nov		Vaststellen in B&W van antwoorden op ingediende moties en amendementen	CS		B&W Inplannen!
	12 nov	Vastgestelde begroting naar GS van provincie Noord Holland	CS		
15 nov	13 dec	AFRONDEN WERKBEGROTING (VOOR BUDGETHOUDERS)	CS	M&S / Fin	

Bijlage 2: Overzicht overige bezuinigingen

Afdeling	Omschrijving	Budgettair effect (bedragen x € 1.000; v (-) is voordelig; n is nadelig)					
		2010	2011	2012	2013	2014	2015
	Nog te realiseren bezuinigingen						
VVH	Huisvesting VRK	TDD	-150 v	-150 v	-150 v	-150 v	-150
M&S	Centrale inkoop	Ca	-1.039 v	-1.039 v	-1.039 v	-1.039 v	-1.039
CS	Strategisch budgetteren	K2009	- 800 v	- 1.000 v	- 1.000 v	- 1.000 v	- 1.150 v
	Totaal bezuinigingen		-1.839 v	-2.189 v	-2.189 v	-2.189 v	-2.339
Ca = Coalitieakkoord 2007-2010 TDD = taken en doelmatigheidsdiscussie K2009 = Kadernota 2009							

Bijlage 3: Tijdelijk toegekende formatie⁶

Hoofdafdeling	Fte vast 2010	Fte tijdelijk 2010	Fte vast 2011	Fte tijdelijk 2011	Fte vast 2012	Fte tijdelijk 2012	Fte vast 2013	Fte tijdelijk 2013	Fte vast 2014	Fte tijdelijk 2014	Fte vast 2015	Fte tijdelijk 2015
Concernstaf	46,93	0,00	43,76	0,00	43,76	0,00	43,76	0,00	43,76	0,00	43,76	0,00
Dienstverlening	119,77	0,00	117,62	0,00	117,62	0,00	117,62	0,00	117,62	0,00	117,62	0,00
Directie	3,00	0,00	3,00	0,00	3,00	0,00	3,00	0,00	3,00	0,00	3,00	0,00
Griffie	5,81	0,00	5,81	0,00	5,81	0,00	5,81	0,00	5,81	0,00	5,81	0,00
Middelen en Services	276,64	0,83	227,54	4,00	227,54	4,00	227,54	4,00	227,54	4,00	227,54	4,00
Sociale Zaken en Werkgelegenheid	139,57	2,73	133,78	0,00	133,78	0,00	133,78	0,00	133,78	0,00	133,78	0,00
Stadszaken	169,79	0,00	167,99	0,00	167,19	0,00	167,19	0,00	167,19	0,00	167,19	0,00
Veiligheid, Vergunningen en Handhaving	186,07	5,78	185,92	5,78	185,92	0,00	185,92	0,00	185,92	0,00	185,92	0,00
Wijkzaken	121,97	1,00	121,32	1,00	121,32	1,00	121,32	0,00	121,32	0,00	121,32	0,00
Stedelijke projecten	76,10	0,00	76,10	0,00	76,10	0,00	76,10	0,00	76,10	0,00	76,10	0,00

⁶ Het betreft de formatie tot 30 maart 2010.

Bijlage 4: Resterende formatieve taakstellingen coalitieakkoord

Hoofdafdeling	Afdeling		Fte 2010	Fte 2011	Fte 2012	Fte 2013	Fte 2014	Fte 2015
Dienstverlening	Management	Taakstelling	-7,00	-7,00	-7,00	-7,00	-7,00	-7,00
Dienstverlening	Bedrijfsbureau	Restant Berenschot	0,00	-0,30	-0,30	-0,30	-0,30	-0,30
Dienstverlening	Digiteam / Telefoonteam / Flexpool	Restant Berenschot	0,00	-1,85	-1,85	-1,85	-1,85	-1,85
Totaal DV			-7,00	-9,15	-9,15	-9,15	-9,15	-9,15
Sociale Zaken en Werkgelegenheid	Beleid en Bedrijfsvoering	Restant Berenschot	0,00	-6,45	-6,45	-6,45	-6,45	-6,45
Sociale Zaken en Werkgelegenheid	Debiteurenbeheer, fraudebestrijding en administratie WWB	Taakstelling	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal SZW			0,00	-6,45	-6,45	-6,45	-6,45	-6,45
Veiligheid, Vergunningen en Handhaving	Bedrijfsbureau	Restant Berenschot	0,00	-0,85	-0,85	-0,85	-0,85	-0,85
Totaal VVH			0,00	-0,85	-0,85	-0,85	-0,85	-0,85
Wijkzaken	Bedrijfsbureau	Restant Berenschot	0,00	-0,65	-0,65	-0,65	-0,65	-0,65
Totaal WZ			0,00	-0,65	-0,65	-0,65	-0,65	-0,65

Bovenstaande reducties zijn cumulatief.

Dit betekent bijvoorbeeld dat Dienstverlening in 2010 7 fte moet reduceren en in 2011 2,15. In totaal over 2010 en 2011 moet dienstverlening 9,15 reduceren